

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredni modelje in praznike.

Inserti: do 9 peti vrst 4 1 D, od 10—15 peti vrst 4 1 D 50 p, večji inserti peti vrst 2 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic peti vrst 3 D; poroke, zaroke velikost 15 vrst 30 D; ženitne ponudbe beseda 75 p. Popust le pri naročilih od 11 objav naprej. — Insertni davek posebej.

Vprašanjem glede insertov naj se priloži znamka za odgovor.

Uredništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljeva ulica št. 5, pritrilno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje

Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisano in zaščiteno frankovano.

Rokopisov se ne vrača.

Posamezne številke:
v Jugoslaviji vse dni po Din 1—
v inozemstvu navadno dni Din 1, nedelje Din 1-25
Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		V Jugoslaviji		V inozemstvu
		V Ljubljani	po pošti	
12 mesecev	Din 120—	Din 144—	Din 216—	
6	60—	72—	108—	
3	30—	36—	54—	
1	10—	12—	18—	

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročilna doplačila.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročilni vedno po nakaznici
Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo oziati.

Italija, Turčija in Slovanstvo.

Italijanski general R. Benciven- ga je pred kratkim objavil članek, ki je vreden, da ga tudi jugoslovenska javnost pazljivo prečita. Gen. Benciven- ga si je pridobil kot publicist dobrozveneče ime. V svojih člankih se včasih bavi s strogo vojaški mi vprašanji, najrajši pa zaide na politično polje, in četudi se zdijo njegove ideje in njegova predvidevanja včasih nekam čudna, so vendar vedno zvest odmev mnenja, katero vlada v gotovih vplivnih italijanskih krogih.

»Če pazljivo pogledamo etnografično karto Evrope, pravi Benciven- ga, vzbujajo našo pozornost veliki kasko zeleno polje, ki s svojimi različnimi spremembami označuje ozemlje, na katerem prebivajo Slovani. To neizmerno polje se razteza od Kaspijskega do Ledenege morja in od Črnega do Baltičkega morja, nadalje ob ozemlja ob Volgi do ozemlja ob Donavi, kjer je pretrgano, ter se nato nadaljuje do Adrije na eni strani in do Egejskega morja na drugi strani. Tako stojimo pred velikanskim slovan- skim svetom, ki sili do nižave Sredozemskega morja ter išče pot k Adriji in k Egejskemu morju. Pristisk Slovanov danes ni močan, ker je Rusija oslabela, ker se posamna slovska plemena niso še zadostno zblížala, oziroma zliža drugo v drugo in končno ker Severni Slovani, brez katerih so Južni Slovani prebivalci za nastopanje, butajo na pravcati jez, t. j. tiste države, ki se razprostirajo od Švice do Črnega morja: Avstrija, Madžarska in Rumunska. Ta jez deli Južne od Severnih Slovanov in dokler bo ta jez držal, ne bodo Slovani mogli prevladovati v Sredozemski nižini.

Znan je pritisk Severnih Slovanov na ta jez (prosluli koridor) in energični nastop Italije je do sedaj preprečil nevarnost, da bi se jez prodril. Toda ta nevarnost ni nehala, posebno z ozirom na šibkost Avstrije. Zato se Zapadna Evropa in pred vsem Italija ne bi smela obotavljati ter pomagati Avstriji, da je slovanstvo morje ne poplavi in ogroža nato ostalo Evropo ob Sredozemskem morju.

Če ima ta jez — Avstrija, Madžarska, Rumunska — velikansko važnost, da zaustavi slovanstvo pristisk, nista nič manj važna dva glavna stebra ob morju, ki ju tvorita

Istra in Trakija. Brez teh dveh stebrov Slovani ne bodo mogli nikoli zavzeti prevladajočega položaja ob Sredozemskem morju, ker Istra obvladuje severno Adrijo, Trakija pa morske ožine. Ostal jim bo le naravni izhod na Solun, stisnjen med Grčijo in Turčijo. Iz tega izhaja, da ima Turčija »kardinalno funkcijo« v Evropi in da ima pravico obstanka; ima isto funkcijo, katere pripada Italiji v severni Adriji. In ker bi padec enega stebra — Trakije ali Istre — zmagal tudi drugi stebel, je jasno, da imata Turčija in Italija vzajemni interes, da se podpirata, da trdno obdržita svoji obvladajoči poziciji nad severno Adrijo in nad Ožinami.

Če hoče torej Italija izvajati realno politiko, mora gledati s simpatijo vstop Turkov v Evropo. Ne sme je pri tem motiti sedanje zavestništvo med Rusi in Turki. Začasna skupnost interesov ne bo nikoli izbrisala dejstva, da Slovani in Turki pripadajo dvem različnim plemenom in kulturam.

Toda da se utrdi turški stebel med Črnim in Egejskim morjem, ni samo v interesu Italije, ampak vse Evrope. Samo strast je mogla zaslepiti Francijo, ko je hotela obdati Nemčijo z žandarji ter je pospeševala ustanovitev Malega Sporazuma, ki — po našem mnenju — predstavlja kal prave in velike nevarnosti za zapadno Evropo.

Evropska Turčija pa je tudi predpogoj za tisto ravnotežje na Balkanu, katero edino zamore jamčiti za mir. Navzočnost Turčije za- drži grški in jugoslovenski imperijalizem ter preprečuje zopetnji začetek boja za prvenstvo na Balkanu med Jugoslovenci, Rumuni, Bolgari in Grki.

Vstop Turčije v Evropo je od- stranil nevarno rano na južnem vzhodu Evrope, ki jo je predstavljalo grško gospodstvo na ozemlju ob egejskem morju do pred vrat Carigrada. Le sovraštvo in up na ribarenje v kalnem sta zamogla diktirati sevreško pogodbo. Skrbeti pa je treba, da bo turška posest v Evropi trajna in zato morajo imeti Turki utrjeno točko Drinopolje, tu- di če to ne bo prav Bolgarom, pri katerih ne smemo pozabiti, da tudi oni spadajo k tisti veliki slovan- ski družini, katero zajeziti je naloga evropske Turčije. Dokaz svojega

prijateljstva bo Italija vedno lahko dala Bolgarom s tem, da podpira njihove težnje po izhodu na egejsko morje.

Mislimo, zaključuje Benciven- ga, da imata Italija in Turčija veli- kanske skupne interese in zato smo mnenja, da je med tema dvema država- ma mogoče sodelovanje, ki ne bo pomenjalo ne za eden ne za drugi del suženstvo ali podvrženost, ampak nasprotno, jamstvo, da bo- sta obe državi neodvisni od angleške ali francoske hegemonije. Moč- na evropska Turčija pomenja za Italijo vzpostavitev ravnotežja na Balkanu.

Papež proti politikujoči duhovščini

Milanski nadškof je dobil od vati- kanskega državnega tajništva rezerva- tno okrožnico znamenite politične važnosti. Vatikan precizira v njej svoje razmerje do italijanske ljudske stranke, ali bolje rečeno, odklanja to stranko in jo uvršča med druge politične organiza- cije, ki so brez vsake vezi z njim. — Okrožnica naglašja, da se ima ljudska stranka smatrati za absolutno neodvis- no od svete stolice, tako pač kakor vsako drugo politično stranko. Vati- kanski dokument se bavi nato s poli- tičnim delovanjem duhovnikov, in do- čim jim priznava svobodo mišljenja, samo da ne simpatizirajo s strankami, ki niso v skladu s moralnimi interesi katoliške cerkve, izjavlja, da duhov- niki nimajo nikake obveznosti, da bi šli ljudsko stranko za svojo. Končno vabi okrožnica nadškofa, naj pojasni in ukaže svojim podrejenim duhovnikom, da ne smejo nikdar pozabiti na dolž- nost svojega poklica in naj se zavedajo vedno tudi napram ljudski stranki, da so pred vsem duhovniki.

Milanski list »La Sera« komentira vati- kansko okrožnico z zadržilom, da je kardinal Gaspari, z očitno inspiracijo in ukazom papeža Pija XI., naravnost razkrinjal ljudsko stranko in njeno de- magogično ravnanje. Po vsem tem je po- jasnjeno iz Rima sporočeno izginjevanje vodilnih organov ljudske stranke in vest o odstopu strankinega tajnika do- na Sturza. Ljudska stranka je tako za- deta v obraz in v prvi vrsti politikan- don Sturzo, ki ga je prištevati med čil- nitelje, kateri so za sedanje politično situacijo v Italiji največ odgovorni.

Vatikanska obsodba ne velja samo duhovnikom in milanski nadškofij, mar-

več v vsej Italiji. Saj milanski list že poroča, da voditelji ljudske stranke za- puščajo svoja mesta in da beži tudi du- ša stranke, don Sturzo. Kar pa velja za katoliške duhovnike v Italiji v politič- nem pogledu, mora veljati za katoliške duhovnike tudi izven Italije, po celem svetu.

Iz Vatikana jim doni opomin, da naj nikdar ne pozabijo na dolžnosti svojega poklica in naj se vedno zavedajo, da so pred vsem duhovniki. V Jugoslaviji

KRIZA VLADE STOPA V AKUTNI ŠTADIJ

OSTRA BORBA ZA PREDSEDNIŠKO MESTO. — RADIKALCI ODKLA- NJAJO DR. RIBARJA. — ODLICITEV DANES!

— Beograd, 20. oktobra. (Izv.) Te- kom večerajšnjega dneva so bila živah- na pogajanja, razmišljanja in posve- tovanja glede volitve predsednika na- rodne skupščine, kakor to zahteva člen 78. vidovdanske ustave. V parlamentu so se vrstili sestanki za sestankom, konference za konferenco. Vsi parla- mentarni klubi, tako vladne koalicije, kakor tudi opozicije so večeraj razprav- ljali o volitvi predsednika. Vprašanje predsednika pa je spravilo za sedaj kolikor toliko latentno vladno krizo zopet v akutni štadij. To je tudi pri- zval ministrski predsednik Pašić.

Opozicijske stranke so v načelu za sedanjega predsednika dr. Ribar- ja. Opozicijski so pripravili voliti dr. Ribarja za predsednika, če demo- kratje se nadalje vztrajajo pri njegovi kandidaturi. Na ta način bi bila kan- didatura dr. Ribarja zagotovljena, ra- dikalci bi pri volitvah ostali v manj- šini, kar bi povzročilo takojšnjo krizo, oziroma demisijo vlade.

Radikalci so proti kandidaturi dr. Ribarja v načelu radi tega, ker se je udeležil zagrebskega kongresa.

Poostrena parlamentarna situacija pa se ima tokom današnjega dopol- dneva še pred otvoritveno plenarno se- jo narodne skupščine razjasniti. Seja je sklicana za 9. uro dopoldne, a goto- vo je, da bo otvorjena šele pozno do- poldne, ker se vrše odločilne konfe- rence med demokrati in radikali.

Včeraj so se parlamentarni dogo- di vrstili prilično takole:

Za večeraj dopoldne napovedana seja demokratskega kluba se ni vršila. Okoli 11. dopoldne sta se sestala mini- strski predsednik Pašić in Ljuba Davidović ter sta razpravljala o vprašanju novega predsednika narod- ne skupščine. Ljuba Davidović je ome- nil, da demokratski klub kandidira dr. Ribarja za predsednika. Ministrski predsednik Pašić je s svoje strani vzel

imamo polno takih katoliških duhovr- kov, kateri bi si morali k srcu vzeti papeževe besede, ker pozabljajo na svoj poklic in potiskajo v ozadje misel, da morajo biti povsod pred vsem du- hovniki. Kolikor pa poznamo našo po- litikujočo duhovščino, lahko rečemo, da se ne bo prav nič zmenila za papežev opomin, marveč bo hodila še dalje svo- jo prečestokrat krivo pot in se vezala tudi s strankami, ki niso v skladu z moralnimi interesi katoliške cerkve.

to izjavo na znanje, obenem pa povda- ril, da radikalni klub nikakor ne more glasovati za dr. Ribarja.

Se pred otvoritvijo zaključne seje narodne skupščine je po tem sestanku Pašić sklical ministrski svet, ki je na tej seji izključno razpravljalo o volitvi predsednika narodne skupščine, od- nosno o kandidaturi dr. Ribarja.

Ministrski predsednik je naglašal, da je volitev predsednika v temi zvezi z vladno krizo. Radi težke kandida- ture je stopila vlada v akutni štadij krize. Če ne pride do sporezume med demokrati in radikali, glede osebe predsednika skupščine, je vlada prisil- jena takoj podati demisijo. Volitev predsednika pomenja za presojo parla- mentarne situacije resno zadevo in ne more se sprejeti oseba kandidata, mo- ža, ki je drugače vse časti in spošto- vanja vreden, iz razloga, ker je sedanji predsednik pristvoval zagrebskemu kongresu in se je radi tega onemogočil na takem mestu.

Tekom popoldneva in večera je postala situacija še bolj napeta.

Ob 16. popoldne je bila seja de- mokratskega kluba pod predsedstvom Ljube Davidovića, ki je kratko poro- čal o sestanku z ministrskim predse- dnikom Pašićem in o stališču radikale- nega kluba napram kandidaturi dr. Ri- barja. Po kratki debati je demokratski klub skoraj soglasno sprejel kandida- turo dr. Ribarja za predsednika narod- ne skupščine. Trije izvoljeni odposlan- ci Ljuba Davidović, Dragutin Pe- čić in Wilder so takoj odšli v pro- store radikalnega kluba ter tam poro- čali ožjemu odboru, ki ga sedaj preda- stavlja poslanci Ljuba Janović, Gjurič in Tajčić, o sklepu demokra- skega kluba. Sestanek se je vršil ob 5. popoldne in radikalni delegatje so sklep takoj javili plenumu seje radi- kalnega kluba, katere se je udeležilo okoli 77 poslancev.

Prof. Ernest Denis:

Balkanska vojna.

Vnetega zaščitnika so našli v kne- zu Ferdinandu Koburškem, ki je bil Nemec in torej ni imel nikake slovan- ske občutljivosti, z veseljem bi bil pre- pustil Srbijo Avstriji, da bi svojo drža- vo povečal za nekaj kvadratnih kilome- trov. Bil je molčec in zviti, znal je skri- vati svoje namene in izrabljati spore med strankami, zato je vsled suženjske pokorščine, ki je še ostala od stoletne- ga azijskega despotizma, znal kmalu dobiti v roke neomejeno moč pod ustavno obliko. Ker mu je bilo več do lastne slave nego do stalne ko-risti svojih narodov, se je priljaval Petro- gradu, ako se je nudila ugodna prilika, vendar ni pozabil Aleksandru III. dolge karantene, v katero ga je bil obsodil. Bil je pripravljen skrbeti tudi za bla- gor svojih narodov, toda zahteval je, da se o tem piše po listih, posebno v »Neue Freie Presse«. Na sifoskem pre- stolu ni nikoli pozabil, da je bil nekdan- ji avstrijski oficir, in sam ni vedel, ako bi bil bolj srečen, če bi kot zmagovalce- stopil slavnostno v Carigrad, ali če bi mu Franc Jožef na njegove goreče prošnje z izrazom prezirljive blagona- kljenosti podelil red zlatega runa.

V Sofiji se je govorilo o njem, da je najbolj macedonski od vseh Mace- donev. Agitatorji so se mogli z njim svobodno dogovarjati in jim je pustil svobodne roke, da so kalili vodo, ker je upal, da bo lov v kalni vodi bolj bogat.

V Macedoniji je bilo mnogo neza- dovoljnih elementov, ker je bilo nieno gospodarsko stanje žalostno in njena uprava sramotno slaba. Te plodovite ravnine, izborna namočene, ki bi bile mogle prehraniti milijone prebivalcev, so se vsled brezbrzičnosti vlade in vsled neznozne socialne organizacije spre- merele v močvirja in puščave.

Skorej vsa zemlja je bila tu last muslimanskih veleposestnikov, ki so jo po kosih dajali v najem kmetom pod takimi pogoji, da je pripadel njim naj- večji del žetve. Velika množina teh na- jemnikov je živel v največji bedi in v prisiljenem potepanju. Nič na boljšem niso bili kristjanski posestniki, njihova varnost je bila samo navidezna, kajti če se je Turku dopadlo njihovo posest- vo, se ga je s pomočjo uradnikov lahko polastil. »Nemirno spimo,« pravi bol- garski pregovor, »ako imamo ladjo na morju ali pa Rumunko za ženo, še bolj pa, če imamo posestvo v Macedoniji.«

Poleg najemnine za zemljo, ki se plača gospodarju, je moral kmet daja- ti erariju desetino pridelka. To desetino so imeli v najemu zakupniki, ki so po svoji volji cenili letino. Tako sta kme- ta izsesavala posestnik in desetinski zakupnik, poleg tega pa so ga odirali še žandarji.

S posestev in iz hiš so ukradli kristjanu tudi njegovo ženo in hčere. »Nasilje,« je pisal Gaulis I. 1910., »vla- da v Macedoniji neprestano, kakor v mestu, ki je bilo predano v plen bar- barski hordi... To prebivalstvo brez pravic, oskrnjeno in decimirano, ki ga uničujejo z davki, ga odirajo in brez- srčno tirajo v pogin — mora postati žrtev revolucije.«

Vstaški odbor, ki je bil ustanov- ljen v Sofiji pod imenom »Notranja or- ganizacija,« je imel lahek posel, ko je zbiral četaše (komitadžije) iz teh ne- srečnih ljudi, ki jih je gnala v lakoto in obup zločinska brezsrčnost Abdula Hamida in preračunjena brezbrzičnost evropskih velesil, ki so iz enega ali drugega vzroka pardonirale sultana. Abdul Hamid je znal spretno izrabljati njih ljubosumnost in je podžigal doma- če spore macedonskih kristjanov. Po neuspešni revoluciji I. 1903., ki se je po- nesrečila ravno vsled teh domačih

prepirov, je dal popolno svobodo čet- nam, ki so z veselo nepristranostjo ple- nile po deželi in morile prebivalstvo. Največji del napadalcev je prišel iz Bol- garije in prebivalci so se priglašali k eksarhatu in so se izdajali za Bolgare, da bi se rešili pred krutimi roparji; zato so pridajali k svojim imenom kon- cnico — »ov«, pa naj so bili tega ali one- ga rodu.

Avstrija in Rusija sta se I. 1897 do- govorili, da se v te razmere ne bosta vmešavali. L. 1907 sta se odločili na pritisk angl. ministra markiza Lands- downa, ki se je vznemiril vsled te gnu- sne brezbrzičnosti, da bosta Evropi predložili program, kako bi se te raz- mere zboljšale. Ker je bil program zelo površen in nezadosten, in ker se je iz- vajal brez prepričanja, ni imel nikakega uspeha. Avstrija je čakala, da bodo raz- mere dozorele: pride čas, ko ji bo spo- lžen upor ponudil priliko, da bo posegla vmes. Med tem je pod pretezo, da ho- če zagotoviti mir v pokrajini ob svoji meji, zasedla Skoplje s svojim žendar- merijskimi častniki in je tako naznači- la novo etapo na poti — v Solun. Trp- ljenje prebivalstva Avstrijo ni posebno žalostilo, kajti vedela je, da bodo njeno oblast še rajše sprejeli sestradanci, ki jih bodo razmere prisilile do skrajnosti

in »apostolski« kralj je — ne da bi ga pekla vest — gledal, kako prihajajo v deželo novi mohamedanski priseljenci, ki bodo v splošni zmešnjavi oslabilili od- por proti nemški invaziji.

Ti nasilniki, ki so jemali zemljo sta- rim posestnikom, so bili mohaadžiri. To so bili priseljenci, ki so prihajali po največ iz Bosne in jih je porta naselje- vala ob severni in vzhodni meji. Na Za- pad ali v Staro Srbijo so prihajali Ar- nauti ali Albanci.

Albanija je eden iz najbolj nepri- stopnih in najbolj neznanih kotov v Ev- ropi. Njene meje so se vedno spre- minjale, tako da jih ni mogoče natančno določiti. Razprostira se v glavnem od Črne gore do kotline reke Semeni, od koder se začena grška dežela, in od ni- zkega močvirnatga pobožja Jadrans- kega morja do reke Drine, ki jo deli od Macedonije in Stare Srbije. Gorati vzhodni kraj, kjer se dvigajo Albanske alpe in Pindus, so prava domovina Ar- nautov: tu so njih glavna središča: Ti- rana, Elbasan in Berat (arnautski Bel- grad), ki bi se na zapadnem pobočju mogočnega Tomara (2500 m) s svojimi 12.000 prebivalci mogel smatrati za glavno mesto, ko bi njegova lega ne bi- la tako odročna.

(Dalle)

Demokratski klub je med tem časom dalje razpravljajal o politični situaciji in je mesto dosedanjega tajnika narodne skupščine, Agatonoviča, določil za tajnika posl. Vukosavljeviča. Demokratski klub je obenem neoptrpno pričakoval definitivni sklep radikalnega kluba.

Ob 7. zvečer so se zopet sestali delegatje obeh klubov. Radikalci so izjavili: »Radikalni klub ne more sprejeti kandidature dr. Ribarja.«

Ob 7.30 je bila sklicana zopet seja radikalnega kluba. Trajala je dve uri. Debatu o parlamentarni situaciji je bila zelo živahna. Večina radikalnega kluba se je zopet po dolgotrajni debati, ki je trajala pozno v noč, izrekle proti kandidaturi dr. Ribarja.

Ker demokratje radi pozne ure ni mogli sklicati seje, je določena za

danes ob 8. plenarna seja demokratskega kluba. Ta seja je odločilnega pomena, kajti na njej se ima skleniti, ali demokratski klub še nadalje vztraja in odobrava nastop dr. Ribarja na ta način, da ga kandidira na predsedniško mesto.

Splošna parlamentarna situacija postaja čim dalje bolj napeta in komplicirana. Pričakovati pa je, da se od strani težkoče.

— Zagreb, 20. oktobra. (Izv.) Nekateri listi javljajo iz Beograda: Na včerajšnji seji ministrskega sveta je minister Pucelj izjavil, da samostojna kmetijska stranka ne sprejema kandidature dr. Ribarja za predsednika narodne skupščine. Dalje je minister Pucelj tudi omenil, da so muslimani tudi proti tej kandidaturi. Vest ni popolnoma zanesljiva.

NARODNA SKUPŠČINA

ZAKLJUČEK PRVEGA REDNEGA LETNEGA ZASEDANJA NARODNE SKUPŠČINE. — ŽIVAHNA DEBATA O RAZPUSTU LJUBLJANSKEGA OBČINSKEGA SVETA.

— Beograd, 20. oktobra. (Izv.) Parlament je stal včeraj le pod vtisom volitve predsednika narodne skupščine. Včeraj je bil dan interpelacij. Na dnevnem redu je bila tudi interpelacija o razpustu ljubljanskega občinskega sveta. O razpustu se je vnela zelo živahna debata. Predsednik skupščine dr. Ivan Ribar je ob 10. dopoldne otvoril sejo. Na dnevnem redu so številne interpelacije.

Posl. Filipovič Petar kot član odbora, ki je preiskoval afero generala Zečevića glede ponesrečenih rekrutov, je zahteval, da se poročilo preiskovalne ankete čimprej predloži narodni skupščini. Ko so bile na kratko absolvirane še nekatere druge interpelacije, je prišla na vrsto interpelacija Jugoslovenskega kluba, vložena dne 26. maja t. l. glede razpusta ljubljanskega občinskega sveta na ministra notranjih zadev.

Posl. Jože Gostinčar (Jug. klub) je v daljšem govoru navajal razloge proti razpustu občinskega sveta, kritiziral je postopanje vlade in je končno stavil na notranjega ministra sledeča vprašanja:

1. Kaj je dalo povod vladi za razpust občinskega sveta v Ljubljani?
2. Zakaj je bil razpuščen upravni odbor Mestne hranilnice?
3. Ali hoče minister notranjih zadev oba razpusta preključiti?
4. Zakaj niste izročili vodstva občinskih poslov pri razpustu izvoljenemu županu?
5. Ali hočete razpisati v zakonitem roku občinske volitve?

Minister notranjih zadev Kosta Tiflijevič je obširno odgovarjal na to interpelacijo in navajal razloge, ki so bili merodajni za razpust obeh korporacij. Minister je pred vsem naglašal slabo gospodarstvo bivše večine v občinskem svetu, dalje tudi samovoljno gospodarstvo upravnega odbora Mestne hranilnice ljubljanske, ki je povzročil rezijske stroške zavoda, povzročal je uradništvo plače za 100 odstotkov nad onimi, kakor jih ima državno uradništvo. (Klic: »Če gladijuje državni uradništvo, ni potrebno, da bi gladovali tudi občinski uradniki!«)

Obrnjen proti dr. Korošču, je minister navajal tudi razloge, ki so bili javljeni notranjemu ministrstvu od pokrajinske uprave za Slovenijo. Prebral je poročilo pokrajinskega namestnika.

Končno je minister h gorenji interpelaciji kratko izjavil, da so občinske volitve v Ljubljani itak razpisane na dan 3. decembra t. l.

Posl. Jože Gostinčar kot interpellant ni bil zadovoljen z odgovorom ministra notranjih zadev, naglašujoč, da njegovi razlogi za razpust obeh korporacij alone na netočnih informacijah in so brez vsake podlage. Splošno je zelo ostro kritiziral postopanje vlade pri razpustu občinskega sveta.

Dr. Milan Korun (soc. dem.) je posegel v debato o razpustu občinskega sveta in je navajal med drugim, da je moral pokrajinski namestnik Ivan Hribar odrediti razpust občinskega sveta na povelje iz Beograda. Izjavil je: »Pokrajinski namestnik je bil v zelo neugodni situaciji, ker je moral na povelje iz Beograda razpustiti ljubljanski občinski svet. Jaz zelo visoko cenim gosp. Hribarja kot osebo, ali ne morem mu oprostiti, da se je pokoril diktatu iz Beograda. Treba je bilo, da bi bil takoj odstopil, a ne da se je pokoril Beogradu.« V nadaljnjem svojem govoru je kritiziral razloge, ki jih navaja vlada za razpust ljubljanskega občinskega sveta in za razpust upravnega odbora Mestne hranilnice. Ko je vnovič naglašal, da je moral pokrajinski namestnik razpustiti občinski svet na povelje od zgoraj, čeprav je pokrajinska uprava odobrila nekatere posojila mestni občini, so se čuli klici: »Tako se pri nas upravlja! To je moral storiti Hribar na povelje iz Beograda! Na zahtevo dr. Zečevića!

Posl. dr. Momčilo Ivanič (Proti-čev pristaš) je tudi posegel v debato in je napadel vladni sistem. Med njegovim govorom je prišlo do ostrih konfliktov med njim in nekaterimi demokratskimi poslanci, ki so ugovarjali, da nima pravice se vmešavati v lokalne razmere Slovenije. Ivanič je vehementno napadel ministra za socialno politiko dr. Žerjavo. Očital mu je, da je bil obsojen zaradi bankerote Agro-Merkurja in da je žalostno, če sedi na ministrski stolici človek, ki je bil obsojen zaradi denarnih zadev.

Minister notranjih zadev je takoj dal pozvati v zbornico odsotnega ministra za socialno politiko dr. Žerjavo.

Minister dr. Žerjav je potem podal kratko izjavo: »Ivanič me je razžalil s tem, ko je rekel, da sem bil obsojen zaradi denarne zadeve, namreč zaradi bankerote. Priznam, da sem bil pred 13. leti član zadruge, ki je propadla iz raznih vzrokov, a celokupno načelstvo je bilo obsojeno zaradi krivde na plačilo vse škode, ki bi lahko nastala upnikom te zadruge.«

Končno je dr. Žerjav izjavil, da navedeno sodno postopanje, v katerem je bil obsojen na par mesecev, ni prineslo ničesar na dan, kar bi moglo vrediti slabo luč na člane načelstva. (Zbornica je ministrovo izjavo vzela na znanje.)

Posl. Stanko Banič (Jug. klub) je tudi kritiziral razpust ljubljanskega občinskega sveta in opozarjal, da vladajo enake razmere kakor v Sloveniji tudi v Dalmaciji.

Na predlog poslanca Reiserja (dem.) je zbornica prešla na dnevni red. Minister Marko Trifković kot zastopnik ministrskega predsednika je nato prečital kraljevi ukaz, s katerim se zaključuje to redno zasedanje narodne skupščine, kakor tudi kraljevi ukaz, s katerim se dne 20. t. m. odpravlja novo redno jesensko zasedanje.

Seja je bila ob 12.30 končana.

Seja je bila ob 12.30 končana.

Seja je bila ob 12.30 končana.

Seja je bila ob 12.30 končana.

Seja je bila ob 12.30 končana.

Seja je bila ob 12.30 končana.

Seja je bila ob 12.30 končana.

Seja je bila ob 12.30 končana.

Seja je bila ob 12.30 končana.

Seja je bila ob 12.30 končana.

Seja je bila ob 12.30 končana.

Seja je bila ob 12.30 končana.

Seja je bila ob 12.30 končana.

Seja je bila ob 12.30 končana.

Seja je bila ob 12.30 končana.

Seja je bila ob 12.30 končana.

Seja je bila ob 12.30 končana.

Seja je bila ob 12.30 končana.

Seja je bila ob 12.30 končana.

Seja je bila ob 12.30 končana.

Seja je bila ob 12.30 končana.

Seja je bila ob 12.30 končana.

Seja je bila ob 12.30 končana.

Seja je bila ob 12.30 končana.

Seja je bila ob 12.30 končana.

Seja je bila ob 12.30 končana.

Seja je bila ob 12.30 končana.

Seja je bila ob 12.30 končana.

Seja je bila ob 12.30 končana.

Seja je bila ob 12.30 končana.

Seja je bila ob 12.30 končana.

Seja je bila ob 12.30 končana.

Seja je bila ob 12.30 končana.

Seja je bila ob 12.30 končana.

Seja je bila ob 12.30 končana.

Seja je bila ob 12.30 končana.

to, da se Evropa razoroži in plača svoje dolgeve. Amerika tudi nikakor ni narklonjena pomoči v evropskih zadevah, ako se pri prihodnji konferenci pokaže, da hoče Evropa to stvarne ameriške želje upoštevati.

— Amerika v orijentalnem vprašanju. Dobro informirani washingtonski dopisniki lista »Times« poročajo, da se pričakuje v kratkem temeljita izprememba v stališču Združenih držav na pram orijentalnemu vprašanju. V washingtonskih političnih krogih se govori o oficijelni udeležitvi Amerike na mirovni konferenci. Ni izključeno, da bo prezident Harding pripravljen poslati na konferenco zastopnika Združenih držav s posebnimi nalogi, da se udeležijo edino le diskusije o svobodi morskih ožin, njegova navzočnost pa nikakor

ne bo imela za Združene države obveznih posledic v administrativnih odredbah mirovne konference.

— Moč francoske armade znaša 660.000 mož. Steje 36 divizij, med temi šest za Porenje in kontingent za Levanto in kolonije. To sledi iz poročila v vojaškem odseku francoske zbornice, katero je podal francoski vojni minister.

— Boljševiki zasedli Buharo. Moskovski glavni štab trdi, da so boljševiške čete brez boja zasedle Buharo, odkoder se je umaknil Enver - paša. Rdeča armada se baje pomika dalje proti afganistanski meji.

— Vojna odškodnina Belgiji. Menice, ki zapadejo v smislu z Belgijo sklenjene pogodbe 15. t. m. so bile izročene danes dopolne reparacijski komisiji v Parizu. Menice znašajo skupno z drugimi nemškimi vrednostnimi papirji 47.445.155 zlatih mark.

Gospodarstvo.

Katastrofalne razmere v železniškem prometu.

(Konec.)

VII.

Pri vsem tem pa ne moremo prezreti, da naše ministrstvo saobračaja izdaleka ni kos svojim dolžnostim. Do danes, po štirih letih, še nismo prišli do izenačenja predpisov, do izenačenja prometnih pravilnikov. Danes še obstajajo predpisi avstrijski, ogrski, bosanski in srbski. Uradnik, ki se premešča iz ene postaje v drugo, pride v povsem nove formule, v kojih se ne spozna. Pogrešamo pa tudi onega velikopoteznega pojmovanja pogojev svetovnega prometa, ki mora obstojati v centrali železniškega aparata velike in prostrane kraljevine. Kakor s kitajskim zidom smo se zapirli pred zunanjim svetom in domnevamo, da inozemstvo ne ve za našo mizerijo. Da je taka domneva napačna, ni treba šele dokazovati. Jasno je, da se ravna naš ugled in naš kredit v zunanjem svetu v veliki meri po stanju našega železniškega prometa in ne dvomimo, da odločuje ta faktor v višji meri, nego črnogorske homatije in celo več nego ambicije g. Radića.

Svojčas se je delalo po enotnih predpisih za inostranstvo, kakršne je izdelala zveza nemških železniških uprav. Ti predpisi so bili merodajni tudi v internacionalnem prometu. Mi pa še nismo dospeli niti do tega, da bi se glede inostranstva sporazumele uprave državnih železnic z Južno železnico. Boj za ureditev prometa na 28 km dolgi progi Virovitica-Slatina se bje že dve leti. Železniški brzojav iz Zagreba preko Virovitice v Osijek potrebuje 24 ur, ker po 4 letih ne obstoja na tej važni progi direktna brzojavna zveza.

Kakor pa smo govorili o materialnih vprašanjih, tako moramo sedaj vrniti se k važnemu poglavju, k poglavju o železniškem personalu. Konstatujemo, da je železniško uradništvo in poduradništvo in sploh vse železniško osebje mizerno plačeno, s plačo, s kjo dejansko ne more živeti. Konstatujemo, da se ni takorekoč nič storilo za nastanitev tega osebja. V Zagrebu samem so nastanili železniške službenice v stotinah vagonov, kjer še danes tarnajo v bednih tleh broljih. Škandal, ki vplje do neba. Uradniki, ki se premeščajo na razne postaje, nimajo stanovanja in morajo živeti ločeno od svojih rodbin. Naj omenim neverjetno dejstvo, da v važni postaji Virovitica ni rinskih uradnikov. Pri tej priliki naj le niti prenočevanja za strojevodje, tako da strojevodja vsakokrat zapusti lokomotivo na postaji in se vrne v svoje prebivališče, dočim lokomotiva čaka, da se s prihodnjim vlakom pripelje drug strojevodja. Dosti je že bilo govora o škandaloznih teh razmerah, sedaj je čas, da se pokliče na odgovor funkcionarji, ki so zamudili, da bi se takemu škandalu odpravilo. Kakor pa ministrstvo še ni doseglo izboljšanja gmojnega položaja železniškega osebja, tako je samo odgovorno za to, da še do danes ni izšla prepotrebna službena pragmatika. Vsi vemo, da nam manjka strokovno izobraženega železniškega uradništva in da nam manjka železniških profesoristov. Poskrbeti bi se moralo za naraščaj, za šolanje in izvežbanje tega naraščaja. Tudi v tem pogledu se ne stori nič. Po vsem tem pa ni čuda, da se lotova osebja nevarna apatija, ki se ponekod že bliža pasivni resistenci. Temu pa ni krivo osebje, kriva je brezbrzičnost uprave in pomanjkanje socialnega, da ne rečemo človeškega čustvovanja.

VIII.

Podali smo žalostno sliko o današnjem položaju in o izglelih v bližnji bodočnosti. Ako ne uspemo z današnjim zborovanjem, ako ne dosežemo nemudoma energičnih ukrepov, potem je usoda našega železniškega prometa, pa tudi usoda našega gospodarskega življenja v Sloveniji zapetena. Opozorjamo vso našo javnost in vse aktivne

činitelje politike in uprave na dejstva, ki smo jih tu navedli, ki so v podrobnostih vobče znana, ki pa se še nikdar niso v celoti objavila našemu narodu. Smatramo pa, da je naša dolžnost, da obenem še predložimo one ukrepe, ki se morajo nemudoma udeležiti, ako naj se odvrne grozeča katastrofa.

VIII.

Prip. ur. Te, v podobni resoluciji predlagane ukrepe smo priobčili na dan zborovanja. Upamo, da ostanejo vsakomur, ki se zanima za naš gospodarski »biti ali nebiti«, v prav dobrem, zelo živem spominu. Upamo pa, da so jih prečitali, da ne rečemo od pike do pike proučili tudi že kompetentni krogi in činitelji v vseh vzornih uradih in instancah. Mogoče je, da sedaj preneha tisto večno izgovarjanje Beograda na Zagreb, Zagreba na Ljubljano in Ljubljane — na Beograd in Zagreb! Kdo med nami ga ne pozna in se že ne — smeje? Kdo ni že okusil grenkega sadu tega večnega vrtenja, prerivanja in prelaganja krivde, katero je v Zagrebu seveda še hušje nego v Ljubljani, medtem ko Beograd blesti ž — kakor nekak »zakleti grad«, kamor menda ne sega in kjer ne zaleže več nobena naša iskrena želja in prižoba!

To je sedanjí sistem, ki ga pa nihče ne sme zamenjati z našo ljubljeno državo, ki sama ravno najbolj trpi radi teh prometnih razmer, vzpričo tega prometnega — le recimo naravnost — razkrajanja. Toda — pozor! Riba smrdi pri glavi, pravi pregovor. Otresimo se tedaj, če ljubimo svojo državo in samega sebe, čim prej vseh takih in vseh fistih — glav, ki smrdijo že davno in tako gorozansko, da jih ne moremo, pa tudi ne smemo nič več trpeti in prenašati! —

— g. Novosadski blagovna borza 19. oktobra. Novi Sad 19. oktobra. Pšenica 325—345, banatska 220, ječmen 340, koruza 297.50, oves 297.50, ječmen 340, koruza 297.50, fižol 340, heli 340, moka pšeninca 460, 470, otrobi 130, Tendencia slaba.

— g. Prihodnji živinski sejem v Ljubljani. Zaradi praznika Vseh svetnikov bo prihodnji živinski sejem v Ljubljani v sredo dne 8. novembra.

— g. Vračanje razlike med maksimalno in minimalno tarifo za uvoz blaga v Nemčijo. Na intervencijo trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani je določil carinski svet dne 3. oktobra t. l., da je trgovska pogodba z Nemčijo stopila 10. junija v veljavo. Ker so carinarice začele vporabljati za uvoz blaga iz Nemčije minimalno carinsko tarifo šele dne 23. junija, se bo vrnila razlika med maksimalno in minimalno carinsko tarifo vsem strankam, ki se v predpisnem roku, t. j. tekem 6 mesecev od dneva vplazanja carine, obrnejo s tozadevno prošnjo na generalno direkcijo carin. Prošnji je priložiti razen duplikata uvozne deklaracije še spravevalo o izvoru ter potrdilo od carinarice, da je bilo spravevalo o izvoru že o priliki carinjenja predloženo ter sprejeto in pridržano pri deklaraciji ali pa da je bilo vrnilo uvozniku in ni bilo, spreto. Glede vrnitve letarine pa se bodo posamezni slučaj o tozadevnih prošnjah ocenili, ako bodo prošnje v predpisnem 6 mesečnem roku predložene generalni direkciji carine.

— g. Uvoz jugoslovenskega vina v Češkoslovaško. Ministrstvo trgovine in industrije obvešča trgovsko zbornico, da je po sklenjeni specijalni trgov. pogodbi med našo kraljevino in češkoslovaško republiko dovoljen uvoz 150 hl vina na Češkoslovaško in sicer brez obveze za odkup enake količine vina češkoslovaške proveniencije. Uvoz navedene količine vina na Češko se vrši na podlagi uvoznih dovoljenj, ki jih izdaja češkoslovaško trgovsko ministrstvo. Dovoljenja se dajejo samo domačim t. j. t. v. državljanom, ki imajo sedež na Češkem. Ministrstvo priporoča da stopijo naši vinski eksporterji v stik s češkoslovaškimi t. v. državljanom, da bi se mogel gornji kontingent v polni meri izkoristiti in da bi naša vina pridobila tudi za bodočnost češkoslovaški trg. Zato se priporoča izvoznikom, da eksportirajo le na boljšo kvaliteto vina.

— g. Profaja raznih odpadkov. Uprava vojne odčete IV. v Zagrebu bo prodala dne 25. oktobra t. l. ob 9. uri dopoldne na javni ustmenli licitaciji odpadke od blaga, usnja, železa itd. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

KULTURA

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

DRAMA.

Petek, 20. oktobra: R. U. R. Red A.
Sobota, 21. oktobra. Romantične duše.
Red E.
Nedelja, 22. oktobra, ob treh popoldne: Jack Straw. Izven.
Nedelja, 22. oktobra, ob osmih zvečer: R. U. R. Izven.
Ponedeljek, 23. oktobra: Romantične duše. Red D.

OPERA:

Petek 20. oktobra Zaprt.
Sobota 21. oktobra Tajnost. Red C.
Nedelja 22. oktobra Prodana nevesta. Izv.
Ponedeljek 23. oktobra. Zaprt.

— Boris Miran: Strunam slovo! Zadnji pesniški utrinki. Zbral in objavil F. S. Segula. Ljubljana, 1922. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena broš. Din 8.—, vezano Din 12.—. 63 strani eleganske in preproste a jako ukusno vezane gantne male osmerke na finem papirju, ti-knjžice je slovo in ljubidna pesem seniora slovenskega Parnasa, 80letnega svivolaga starčka Josipa Stritarja. Delo ni literarnega pomena, a nekaka relikvija je, zadnji lahodni spevi našega prvega klasika. Zupnik Segula, ki je zbral in izdal te drobce, je pokazal s svojim delom svoje blago prijateljsko srce do Stritarja. Tudi v teh poslednjih verzih je Stritar še vedno mojster klasičistične slovenščine in ni svoja formalizma v nižemur zatajil. Se vedno mu gladko teče rima, še vedno je vzgledni pesnik svojemu narodu. Aforistično kratke so nekatere pesmice »Najlence«, »Sreč in glava«, »Filo carissimo«, »Zdihljaj!«, »Nesrečje«, »Svet naroda«, »Srečni dan«, itd. Druge so apendiks Stritarjevimi otroškimi pesmim, ki jih je izdala Mohorjeva družba »Krivica«, »Nesrečna lastovica«, »Mrtev konj«. Oglašja se pa tudi tu pa tam stara satirična žilica pesnikova, »Zdihljaj!«, »Vojni dobičkar«, »Cestitamo«, »D'Annunzio«. Prijateljstvo, ki ga je opeval svoje žive dni, je tudi v teh vrstah našo zadnjo odmeva »Rodbina Sukle«, »Dr. Jos. Tomišku«, »Prijatelju«. Mislimo si starčka, ki je doživel v svojem življenju, posebno pa v slovstvu marsikako nezasluzeno in grenko razočaranje, ko skoro popolnoma oslepel, ždi v sobici in čaka odrešenja iz zemeljskega trpljenja, ko zapoje 11. novembra 1920.:

Z Bogom strune moje nile,
V žalosti ste me tešile
In mi lajšale srce!
Zdal pa v miru tu ležite,
Nikdar več se ne glasile!
Vsi ed neugodnih voljskih razmer in dočakal pesnik druge izdaje svojih del, zato pa ponosno v polni zavesti, da je storil kot človek in pesnik veliko za svoj narod, išče in najde utehe v ponosnih verzih:
Da nisem s spisi se omilil
Poljakom svojim dobro vem;
In vendar se ne bojem silil,
Po volji pisati ljudem!

S pseudonimom Boris Miran je stopil svoje dni prvič pred slovensko javnost: s istim pseudonimom se poslavlja od nas. Bog daj svolsesmu nestorju naše pesmi še dokal let, mi bomo hranili njegove Strunam slovo kot relikvijo pletete globoko v naših srcih.

— Jugoslovenska Nijava od 1. oktobra prinaša tole vsebino: Sisić dr.: Uoči Konference in Opajti. — Zdenka Marković: Iz knjige »Kuća u snulje«. — Navor VI.: Poviti! — Novak V. dr.: Povodom prve Povijesti hrvatske muzike. — Thaller L. dr.: Za zdravje našega sela. Vodnik Br. dr.: Kazalište staroga Zagreba. — Dobrin Miroslav: Napredak i širenje sporta u poslednje vrijeme. — Umjetnost.

— 50letni jubilej teološke šole v Pri-zrenu. V teološni šoli v Pri-zrenu se praznuje 1. oktobra jubilej njenega 50letnega obstoja.

— Jurij Brandrovski v Pragi. Te dni ima zlata Praga v svoji sredi odličnega gosta, slavnega poljskega pisatelja Jurja Brandrovskega, odkritega prijatelja češkoslovaškega naroda, zvestega tovariša sibirskih legionarjev in požrtvovalnega prvoboritelja češko - poljskega pobratimstva. Brandrovski je pisal več, literarno najbolj ocenjenih knjig, med njimi je knjiga »Bell Leve, ki mu je pridobila največjo popularnost v vrstah čeških »Sibirjanov«. V Pragi nabira gradivo za nameravano knjigo »O novu Češkoslovaški«, s katero hoče nepristransko informirati svoje rojake o deželi, ki mu je postala druga domovina.

— »Srpski Književni Glasnik« z dne 16. oktobra prinaša tole vsebino: »Crvena magla«, Dragiša Vasić. — »Golgota«, Miroslav Križan. — »Tri priče« o dragome Bogu, Ralner Maria Rilke. — »Vihori sumnje«, Gustav Krklec. — »Telo i mi«, Anton Branko Simić. — »Prazno nebo«, Anton Branko Simić. — »Pred balkanski rad«, Živojin Baluzić. — »Poslednja ruska carica«, Jovan Jovanović. — »Ime države«, dr. Josip Smolaka. Naučni pregled, Politički pregled. Ocene i prikazi. Beležke.

— Slovenski Pravnik št. 5—9 je ravnokar izšel. Zbornik ima tole vsebino: 1.) Ivan Škaria: Naša samouprava; 2.) Srečko Zugla: Subsidiarna i glavna privatna obzrti protiv državnih in samoupravnih organa za krivična dela u službenom radu; 3.) Dr. Metod Dolence: Češkoslovaški načrt k splošnem delu kazenskega zakonika v primeri z našim; 4.) Dr. Metod Dolence: Razvoj kazenskega prava republike Avstrije po prevrtu; 5.) Miroslav Mihal: Izvška proti državi; 6.) Dr. Milica Šterli: Nekak sodne statistike; 7.) Iz pravne prakse; 8.) Književna prečita; 9.) XXXII redna glavna skupščina društva »Pravnik«; 10.) Razne vesti.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 20. oktobra 1922.

— **Vprašanje velikih županov.** Vreme poroča: V Ljubljani je bilo včeraj vprašanje velikih županov. Vlada bo imenovanje izvršila v smislu sprememb v zakonu o občini upravi, ki se je te dni predložil narodni skupščini. Doselej se ni dosegel sporazum niti glede enega kandidata.

— **Z Visokega se je včeraj vrnil** v Ljubljano na stalno bivanje gosp. dr. Ivan Tavčar.

— **Odgovor in opozorilo.** Današnje »Jutro« vihti kadilnico pred včeraj objavljeno mladinski kandidatsko listo. Nimamo nič proti temu, ako ji hvali in povzdiguje v deveta nebesa, dasi je znana pregovor »Samohvala, cena malac«. Med tem slavošpevom pa je »Jutro« napisalo te le ribnikarske fraze: »Li sta demokratske stranke nosi ime na samih agilnih mož, ki si štejejo v čast biti član tako velike stranke kot je demokratska. Med kandidati je cela vrsta gospodov, ki so jih zadnje dneve obletavali frakariji, prigovarjajo jim, da naj postanejo tudi oni dezertirji demokratske stranke. Ti kavalirski in pošteni agitatorji, ki so se posluževali na celi črti zvijače, zahrtnosti ter laži, so dobili odgovore kot jih zaslužijo — uskokii.« Ne bomo sledili mladinskemu glasilu na polje osebnosti, zato puščamo za enkrat poglavje o »kavalirski in pošteni agitaciji« na mladinski strani nenačet, povdarjamo pa, da spregovorimo o tem kapitelju še prav resno besedo, ako gospodje pri »Jutru« to hočejo. Pri tej priliki se dotaknemo lahko stvari, ki igrajo v mladinski agitaciji veliko ulogo, o katerih pa se sicer nerado govori. Če bodo pri tem prišle na tapet tudi razni krediti in izvoznice, ne bo to naša krivda.

— **Kako so sestavljali mladinsko listo?** G. kavarnar Leon Pogačnik je nas poprosil ugotoviti, da so ga dali na mladinsko kandidatsko listo kot namestnika brez njegove vednosti in proti njegovim volji. Pozvan je bil od tajništva, da naj pride danes podpisat kandidatsko listo, seveda se temu pozivu ni odzval. Kakor čujemo, se nahajajo na mladinski listi še drugi gospodje, ki so prišli v njo kakor Pilat v Kredu. Zato smo prepričani, da bodo g. Pogačnik sledili še drugi, ki odklanjajo, da bi se jih s kandidatsko listo uvrščalo med mladinsko listo.

— **Nakup hiš za mariborsko oblast.** Kakor nam javljajo iz Beograda, je finančni minister na včerajšnji seji finančnega odbora predložil načrt pogodbe, s katero je erar kupil od Nemca Kokoschinnega v Mariboru tri hiše za mariborsko oblast. Po tem načrtu pogodbe bi znašala kupnina šest milijonov. Posl. dr. Korun je izjavil, da je kupnina od početka pogajanj poskočila kar za dva milijona kron. Ker so nekateri člani finančnega odbora protestirali proti nakupu, je ostala stvar nerešena. Koncem seje je prišel v finančni odbor tudi minister za socialno politiko dr. Žerjavič, očitno se zanimajoč, kakšno stališče bo zavzel finančni odbor o tej stvari.

— **Diskusije o načrtu kazenskega zakonika.** Ministrstvo pravde je razposlalo ravnokar tiskani osnutek kazenskega zakonika. O tem osnutku bo priredilo društvo »Pravnik« vrsto diskusij. Prva se vrši to soboto, dne 21. t. m. ob pol 5. uri popoldne v pravosodni palači št. 79. Predaval bo gospod odvetnik dr. R. Krivic o temi: »Dolus in culpa v načrtu kazenskega zakonika.« K diskusijam društvo »Pravnik« ne vabi samo članov, ampak vse, ki se zanimajo za kazenske probleme, zlasti akademike.

— **Poset nemških vseučilišč.** Beograjski listi poročajo, da se je med našim in pruskim ministrstvom prosvete dosegel sporazum o posetu nemških visokih šol po naših dijakih. Po tem sporazumu bodo pruska vseučilišča sprejela do 250 naših dijakov. Orij dijak, katerim so bile že preje prošnje za vpis odbite, naj vlože nove prošnje na naslov našega ministrstva prosvete, ki stoji v zvezi z visokimi šolami v Nemčiji.

— **Povišanje doklad orožnikom.** Iz Beograda 19. t. m. javljajo: Na včerajšnji seji je finančni odbor narodne skupščine sprejel predlog finančnega ministra, da se s 1. oktobrom povišajo doklade orožnikom. Doklade se povišajo: 1. orožnikom v severni Srbiji, vodini in na Hrvaškem od 400 na 500 dinarjev; 2. v Beogradu, Južni Srbiji, Sloveniji, Liki in Primorju od 400 na 600 dinarjev; 3. v Dalmaciji od 450 na 650 dinarjev in 4. v Črnigori od 500 na 700 dinarjev mesečno.

— **Jubilje uglednega šolnika.** Sedemdesetletnico svojega rojstva je slavil včeraj starosta ljubljanskega aktivnega ljudskošolskega učitelstva ravnatelj V. deške li. šole, gospo. Božidar Valenta. Odličnemu pedagogu, kre-

menitemu značaju in neomahljivemu, zavednemu naprednjaku kličemo: Še na mnoga leta!

— **Smrtina kosa.** Na Vranskem je včeraj umrla gospa Marija Glaučnik, vdova poštne upravitelja. Dosegla je visoko starost 88 let. Dasi je vzrasla v časih, ko so se Slovenci šele jeli probujati iz narodnega spanja, vendar je bila dobra narodnjakinja, ki se je do zadnjega zanimala za javno življenje. Pokojnica je bila sestra g. Frana Luleka, v pokojnega dvornega svetnika v Gradcu, in sorodnica znane narodne rodbine Schwennerjeve na Vranskem. Blag ji spomin!

— **Smrtina kosa.** V Ljubljani sta umrla polkovnik g. Jernej Zebrič in brivčeva soproga ga. Marija Hemuila. Blag ji spomin!

— **Članom »Orjune« v Ljubljani.** V svrhu izvršitve sklepa koaliranega odbora Narodne odbrane in oblastnega odbora »Orjune« za Slovenijo se naroča vsem članom ljubljanske organizacije, da se tekom današnjega dne javijo v pisarni, Rimska cesta 9, pritličje, desno. Ljubljana, dne 20. oktobra 1922.

— **Okrajni odbor »Orjuna«.**

— **Nacionalistom!** Na današnjem sestanku zastopnikov osrednjega odbora Narodne odbrane, Udruženja četnikov in oblastnega odbora »Orjune« za Slovenijo je bilo sklenjeno proglasiti mobilizacijo vseh nacionalistov na ozemlju ljubljanskega oblastnega odbora »Orjune«. Vsi okrajni odbori »Orjune« so dolžni, da tekom 48 ur naznanijo oblastnemu odboru, s koliko ljudmi lahko razpolagajo. Okrajni odbori naj mirno počakajo na natančnejše odredbe. Ljubljana, 18. oktobra 1922. — Koalirani odbor Narodne odbrane in »Orjune«.

— **O pionirjih večne internacionale.** bo govoril v soboto, dne 21. t. m. ob 8. zvečer v veliki dvorani Mestnega doma g. Anton Podbevšek. Predavatelj poziva predvsem dijaštvo, naj se polnoštevilno udeleži tega predavanja, obenem pa tudi slovenske umetnike, ki se naj bi po predavanju oglašili k besedi. Vstopnice se bodo dobivale pol ure pred pričetkom pri večerni blagajni.

— **Poročilo o pogrebu O. Balzerja.** Izpopolnjujemo v toliko, da so se pogreba udeležili še ti-le gospodje: podravnatelj »Slovenske banke« B. Stare, ravnatelj »Obrtne banke« Dolenc, prokurist »Kreditnega zavoda« Sark in ravnatelj »Gospodarske zadrugne banke« dr. Slokar.

— **A 11.10 ali 2.35?** S tem naslovom nam skuša današnji »Slovenec« v znani in škodoželjni svoji ljubezljivosti očitati netočnost itd. Čudimo se, da imajo velefinančniki pri »Slovencu« ta zelo neutemeljen pogum. Ugotovljamo, da je bilo naše poročilo o predborzi Curih točno in pravilno. O tem se prenatantni »Slovenec« prepriča lahko v poročilih zagreških listov, ki so vsi notirali Curih 3.10. Sicer smo pa tudi mi avizirali zadnji tekem dop. še popravilni kurz Curih preko Dunaja in zadnjem hipu pred sklepom lista. Ni nam znano, kje je Slovenec borziljanec našel in opazil toliko strašnega razburjenja v Ljubljani. Na vsak način odklanjamo mi vsa njegova indirektna namigavanja, ki so v gospodarskih in valutnih zadevah neokusna in neumestna.

— **Premestitev fin. poduradnikov v Srbijo.** Prejeli smo ta-le obupen dopis. Iz Slovenije nas je bilo premeščenih v Srbijo 71 poduradnikov finančne kontrole, večinoma sami Primorci, starejši služabniki in z malimi izjemami samo taki, ki smo morali ostaviti svoje družine v Sloveniji. Ob okupaciji naše domovine po Italijanih se je pričela naša križeva pot: Iz zasedenega ozemlja v Slovenijo, od tu na Koroško, po ponesrečenem plebscitu zopet v Slovenijo, v Prekmurje itd. Mislili smo, da je sedaj konec večnega potovanja, a zadel je nas nov udarec, da smo morali na vrat na nos v Srbijo. O premetitvi smo bili obveščeni le par dni pred odhodom, tako da se nihče od nas ni mogel preskrbeti z najpotrebnejšim za tako dolgo pot, ne urediti drugih važnih družinskih zadev. Ko smo prispeli na nova službena mesta, smo se prepričali, da tu ni bilo niti najmanjše preskrbljeno za nas. Iskati si moramo prostore za uredbo, zasebna stanovanja, hrano itd. Tu vlada neznosna draginja, da s svojimi dosedanjimi prejemki ne izhajamo niti do polovice meseca. Najslabša hrana brez zajutka stane tu v gostilni od 18 do 20 Din. dnevno, postelja na slami v navadni kmetijski luknji 6 Din. dnevno. Mesečna plača pa nam znaša povprečno 830 Din., in to zase in za družino, ki smo jo morali ostaviti v Sloveniji. Kje pa so druge potrebščine? Kdo bo redil družino, kdo plačeval družini stanovanje, obleko in drugo? Da bi spravili semkaj naše družine, je popolnoma izključeno, ker niti zase ne moremo dobiti primernih stanovanj. V slučaju pa, da bi se komu posrečilo iztakniti kakšen kotiček, da bi spravil sem svojo družino, kdo ga bo odškodoval za pohištvo, ki se mu med tako dolgo potjo več ali manj pokvari in poškoduje. Ali mogoče država, ki nam ne dá niti najpotrebnejšega, da bi se mogli pošteno preživeti? Pozivljamo naše narodne poslanke brez razlike stranke,

da zastavijo v Beogradu ves svoj upliv ter nam izposlušajo čimprejšnji povratek k našim nesrečnim družinam v Slovenijo, ker bomo sicer primorani dati slovo svojemu poklicu. Več prizadetih.

— **Zakon o organizaciji finančne kontrole** objavlja »Uradni List« v svoji 109. št.

— **Kvaliteta kočevskega premoga** se zboljšuje. Kakor so dognali strokovnjaki, nudi kočevska premogovna žila od začetka produkcije pa do danes že za polovico boljše kvalitete premoga. Kvantitativno pa se ga sedaj ne producira toliko kot pred vojno.

— **Radi dakovanja** je Kopitarjeva ulica za tovarni promet do nadaljnjega zaprta.

— **Smrtnevarna poškodba.** Med veleposrednikom Josipom Dušo in posestnikovim sinom Francem Okornom iz Čagoš je že dolgo let trajalo sovraštvo, ki je sedaj izbruhnilo z vso silo na dan. V sredo zjutraj 18. t. m. sta se oba nasprotnika srečala pred neko gostilno na vasi. Zšla sta v prepri in pri tej priliki je Okorn udaril Dušo s krampom s tako silo po glavi, da mu je prebil na dveh straneh lobanjo. Nesrečnega so prepeljali v ljubljansko bolnico, kjer se bori s smrtjo. Njegovo stanje je brezupno. Napadalec Okorna so aretirali orožniki.

— **Obsodba mesarjev** — navijačev cen. Iz Maribora nam pišejo: Svoječas sta bila mariborska mesarja Anton Stampfl in Franc Raznovšek radi prekoračenja običajnih cen obsojena na 1000 D. Pri vzklitni razpravi dne 19. t. m. je bila prva razsodba potrjena. Zagovornik dr. Moinek je izvajal, da tudi drugod cene klobasam in slanini niso izenačene in da je zakon v sluhu zadevah še nejasen. Vzklik sodišča pa se ni moglo prepričati, da bi bila obtožena respektirala predpise o običajnih cenah.

— **Velikanska sleparija z državnimi kaznicami** v banki »Comerciale Triestina«. V tej banki se je pojavil neki elegantno oblečen gospod, ki je položil dve državni kaznici za 200.000 lir, katere so se mu izplačale. Drugo jutro je na isti način zopet dvignil 200.000 lir in popoldne še 200.000. Banka je na to iz previdnosti poslala teh šest nakaznic v Rim zakladnemu ministru, da ugotovi, če so v redu. Dobila je odgovor, da nakaznice niso v redu, da so prave ali že davnej zapadle. Nekateri datum na nakaznicah so bili zelo sprotno izpremenjeni. Ko se je oni neznanl fimi gospod zopet pojavil v banki ter hotel znova izplačilo petih nakaznic po 100.000 lir, so policajci policijo, ki ga je odvedla v zapore. Pravi, da se imenuje Hektor Pelizon, odvetnik iz Turina. Nato je policija aretirala dva njegova tovariša, ki sta ložirala v hotelu Savoya. Kako so prišli ti ljudje do nakaznic, še ni dognano.

— **Trimesečni večerni tečaj meščanskim slojev za kuhanje** na Gospodinski šoli v Mladiki, trikrat na teden od 17. do 20. prične se s 3. novembrom t. l. Priglasje sprejema in poljsnla daje voditeljica gđica. Jerica Zemljanova v Mladiki vsak dan od 15. do 17.

— **Položnice prilagamo** danes onim cenjenim naročnikom, katerim poteka naročnina. Prosimo vpoštevanja, da jim ne prestane pošiljanje lista.

— **Hišni posestniki** so vabljani, da se udeležijo današnjega sestanka v hotelu »Union« ob 19.

— **Stavbno zemljišče na prodaj.** Jugoslovski Sokolski Savez prodaja celozemljišče v Ljubljani ob Linhartovi ulici, kjer je stalo telovadišče. Prodajo se tudi posamezne parcele. Reflektanti dobe potrebne informacije v pisarni Jugoslovanskega Sokolskega Saveza, Narodni dom.

SOKOLSTVO

— **Glavna skupščina Jugoslovanskega Sokolskega Saveza** se vrši v nedeljo, dne 29. oktobra v Zagrebu. Dne 28. oktobra se vrši istotam seja prednjačkega odbora Saveza in zvečer zaupni sestanek delegatov.

— **Jugoslovanski Sokolski Savez** ima na prodaj večje število državnih zastav razne velikosti. Isto tako ima na prodaj razne lončene posode (vrčke), na katere opozarjamo zlasti naša društva. Potrebne informacije se dobe v Savezu.

— **Sokole Jesenice** je po triletnem odmoru, ko ni imel na razpolago svojega lastnega doma, zopet ustanovil svoj dramatični odsek, ki začne delovati že to soboto, t. j. 21. okt. ob 8. uri zvečer v uprizoritvijo Nušičeve komedije »Navaden človek«. Igra se ponovi v nedeljo popoldne ob pol 3. uri. Upamo, da bosta na novo postavljeni intimiti oder in dobra volja igralcev in igralcev privabila že k prvi in izvanredno šaljivi igri mnogobrojno občinstva, in da nam bo isto ostalo zvesto tudi pri poznejših predstavah, ki se bodo ponavljale vsakih 14 dni. Celoten program objavimo pozneje.

TURISTIKA IN SPORT

— **22. t. m. ob 15. se vrši na igrišču Ilirije** pred državnim kolodvorom nogometna tekma med Ilirijo in SV. iz Celovca. Ob triletni na 14. se vrši predigra med rezervno Ilirijo in kombiniranim moštvom Jadrana. Vstopnina: sedeži 10 in 8 D, stojišča 7 D, članske, dijaške in vojaške vstopnice 4 D. Predprijava vstopnic na dan tekme med 10. in 12. uro na sportnem prostoru.

Najnovejša poročila.

RAZVOJ POLITIČNE KRIZE NA ANGLEŠKEM

DEMISIJA KABINETA LLOYD GEORGE. — BONAR LAW PRIZVAME SESTAVO NOVE VLADE.

— London, 19. oktobra. (Reuter.) Angleška vlada je sklenila takoj odstopiti.

— London, 19. oktobra. (Izv.) Danes popoldne je bila v Carltonu plenarna seja unionistične stranke. Skupščina je s 186 proti 87 glasovom sprejela resolucijo, da nastopi unionistična stranka pri bodočih volitvah v angleški parlament kot samostojna konservativna stranka. Obenem je bilo sklenjeno, da mora biti v slučaju, da stranka pri volitvah zmaga, vlada sestavljena iz njih vrst. Takoi, ko je bila objavljena ta resolucija, je ob 4.15 popoldne kabinet podal svojo demisijo.

VTISI V PARIZU.

— Pariz, 19. oktobra. (Izv.) Posebne izdaje večernih listov so prinesle odstop Lloyd Georgea kot izredno politično senzacijo. Demisija angleškega kabineta je povsod vzbudila splošno pozornost. Poročilo o odstopu se je pozneje popolnoma potrdilo. Politični krogi pa smatrajo, da še ni mogoče preценiti razvoja dogodkov in da se kritični položaj razjasni tekom treh dni.

— Pariz, 19. oktobra. (Izv.) Radi odstopa Lloyd Georgea računajo diplomatični krogi na možnost, da bo moralo biti orjenjsko vprašanje odloženo in da so mogoče nove komplikacije.

— London, 19. oktobra. (Izv.) Politični krogi pričakujejo, da prevzame Bonar Law sestavo novega kabineta.

ZANIMIVOSTI ODSTOPA LLOYD GEORGEA.

— London, 19. oktobra. (Izv.) Tekom današnjega dneva je doživela sedanja vlada koalicijska konec svojemu obstanku. Konec koalicijske je bil mestoma zelo tragičen, na drugi strani pa politično rafiniran.

Tekom poslednjih pogajanj so se konservativni člani parlamenta izjavili za pripravljenost, da slede Chamberlainovemu pozivu, da se podpre koalicijska. Med tem pa je danes na skupščini v Carltonu prodrl pred-

log Bonar Lawa, da pri volitvah v parlament nastopijo unionisti kot samostojna konservativna stranka. Skupščina je sprejela Bonar Lawov predlog pod visom zmage v New Portu, kjer je prodrl pri lokalnih volitvah neodvisni konservativci in nasprotnik Lloyd Georgea proti delavskemu kandidatu in liberalcu. Radi tega rezultata so konservativci sklenili, da ohranijo svojo popolno neodvisnost. Predlog Bonar Lawa je bil sprejel s 186 glasovi 87. Za predlog je glasovala velika večina konservativcev. Konservativci nastopijo pri volitvah z novim programom.

Lloyd George je takoj po tej skušnji sklenil, da poda osebno svojo demisijo. Kralju je v avdijenci javil svoj odstop. Kralj je Lloyd Georgeovo demisijo sprejel. Med tem časom so ostali člani kabineta tudi podali ostavko razen lorda Curzona.

Po demisiji je Lloyd George okoli 8. popoldne zapustil kraljevo palačo ter odšel v ministrstvo zunanjih zadev. Njegov obraz je bil zelo resen in ogorčen. Prijavila se mu je deputacija rudarjev, toda ministrski predsednik Lloyd George je zapuščajoč ministrstvo, deputaciji rekel: »Meni je vrolo žal. Nisem več ministrski predsednik. Ne morem Vam tedaj ničesar obljubiti. Žal mi je, da ste Vi danes popoldne semkaj prišli. Rad bi Vas sprejel, ali okolnosti in prilike so take, da jaz ne morem več ničesar storiti, ker sem odstopil od vlade.«

— London, 19. oktobra. (Reuter.) Kralj je odobril odstop Lloyd Georgea. Kakor javljajo listi, je Lloyd George priporočal za svojega naslednika Bonar Lawa, ki je izjavil, da prevzame sestavo nove vlade.

— London, 19. oktobra. (Havas.) Konservativna stranka je sklenila s 186 proti 87 glasov stopiti pred volilce kot neodvisna konservativna stranka. V sklepu se dalje govori, da mora biti v slučaju večine konservativcev v bodoči vladi ministrski predsednik konservativcev.

Fašisti proti izvršitvi rapalskega ugovora

— Rim, 20. okt. (Izv.) Vodja fašistov Mussolini je izjavil, da sam nima namena vstopiti v vlado, vstopijo pa njegovi somišljeniki, če se popolnoma dceše sporazum. Program fašistov je odstranitev demagoške politike, uvedba smotrene finančne politike. Glede zunanje politike zahtevajo fašisti, da se interesi Italije radikalno varujejo in da se Italija ne odreka svojih aspiracijam na Jadran in Dalmacijo. Glede notranje politike, je naglašal Mussolini, da je treba vzpostaviti tak položaj, da bo nepotrebn vsaka akcija fašistovskih oddelkov. Naglašal je Mussolini tudi, da so fašisti za odstranitev rapalske pogodbe.

— Rim, 20. okt. (Izv.) Nacionalistični listi objavljajo o Reki dopis fašista Susmelja. Pismo veli, da se nikdar ne sme izvršiti rapalske pogodbe, da Rečani niso pripravljeni absolutno ničesar popustiti v vprašanju luke Baroš. Sedaj nikdo na Reki več ne misli na izvršitev rapalske pogodbe, niti Rečani ne pričakujejo, da se podpisajo konvencije v Santi Margheriti, niti ne pričakujejo prihoda paritetne komisije.

Češkoslovaški kredit Jugoslaviji

— Praga, 19. oktobra. (Izv.) Po poročilih listov bančni in industrijski krogi razmotrivajo vprašanje in pogoj glede posojila Jugoslaviji v svrhu nakupa industrijskih izdelkov na Češkoslovaškem. Ta kredit naj bi se v prvi vrsti porabil za nakup raznega tekstilnega blaga. Kredit naj bi znašal 500 milijonov češkoslovaških kron.

Angleške finance

— Pariz, 19. okt. Po poročilih iz Newyorka prevzame New-York World dolg angleškega zakladnega urada Združenim državam v znesku 10 milijonov funtov, da tako reši čast angleške finančne politike in odstrani edino zapreko, ki stoji na poti politike finančne solidarnosti med Ameriko in Evropo. Prezidentu Hardingu se ne bo treba več bati antiangleške stranke v parlamentu in bo lahko dovolil Ameriki udeležitev v evropski gospodarski politiki, ki bo izvršila s pomočjo Angleške načrt za stabilizacijo.

POLITIKA FRANCOSKIH KOMUNISTOV.

— Pariz, 19. okt. (Havas) Ko je kongres komunistične stranke po 36urni debati sprejel preloge Trossarda in Souvarina glede sklepov o splošni politiki stranke, ki vsebuje celotno 21 moskovskih pogolev, in ko sta bila sprejeta s 1516 glasovi predlog Vaillant-Couturiera (levo krilo) in s 1693 glasovi predlog Cachina (center) so bili vsi sklepi zopet odloženi vsled tega, ker je Vaillant-Couturier prečital odlok moskovskega izvrševalnega odbora, ki zahteva od levega krila, da sprejme zopet vsa izročena centru odgovorna mesta.

Angleški trgovci za revizijo versajske pogodbe

— London, 19. oktobra. (Wolff.) Na včerajšnji otvoritvi letnega zborovanja zveze trgovske komore v Leicestru je izjavil Sir Albert Tomson, da je neizogibna revizija versajske pogodbe. Brez revizije Nemčija ne more preprečiti inflacije papirnatega denarja. Po njegovem mišljenju znaša preostanek izvoznega blaga, ki ga ima Nemčija na razpolago, za več kot 120 milijonov funtov šterlingov.

Gospodarska kriza na Češkoslovaškem

— Praga, 19. oktobra. Po poročilu »Socialdemokrata« je izjavil ministrski predsednik Švehla socialdemokratski deputaciji, ki je intervenirala pri njem glede gospodarske krize, da so že znizane cene kruha, ki jim sledi znižanje cen premoga. Uzakonitev socialne obiskrbe bo izvršena tekom te seziije.

Churchil operiran

— London, 19. oktobra. (Izv.) Lord Churchill je bil sinoči operiran na slepiču. Operacija je uspeša. Današnje stanje je bilo precej povoljno.

Borzna poročila.

ZAGREBSKA BORZA 19. OKTOBRA.

Ogromen dvig dinarja je silno vplival včeraj na zagrebsko borzo. Devizni trg je stal popolnoma pod tem vplivom. Položaj je bil splošno nejasen. Blaga je bilo dovolj, a malo povpraševanja. Vse devize so občutno padle, vendar niso dosegle paritete. Dunaj je padel za dva poena na 8.23, dunajska pariteta 7.25, curiška 6.05, Berlin je padel za 12 poenov na 2.—, berlinska pariteta 1.7850, curiška 1.34, Trst 254.—, tržaška pariteta 212.76, curiška 184.27. Splošno je za vse valute vladala silna dispariteta med zagrebsko in curiško borzo. Vzrok temu je bila vest, da je bilo notranje Zagreba v Curihu krivo javljeno in je notiral denar 2.35, blago 2.45. Situacija je ostala do zaključka borze nejasna.

— Zagreb, 20. oktobra (Izvirno). Zaključek. Devize: Curih 11.16, 11.26, Berlin 1.79, 2.09, Praga 202.50, 205 50, Trst 2.55, 2.59, Newyork 61, 62, Dunaj 0.0789, 0.0839, Valute: dolar 60, 61, švicarski frank 10.93, 11.05, avstrijska krona 0.08, 0.082.

— Curih 20. oktobra (Izvir.) Današnja predborza: Zagreb 2.40, Berlin 0.17, Dunaj 0.0072, Praga 17.90, Budimpešta 0.225, Milan 23.10, London 24.35, Pariz 40.90, Newyork 5.46.

— Curih 19. oktobra (Direktno). Zagreb 2.451, Dunaj 0.0074, Berlin 0.1675, Praga 17.99, Pariz 40.451, Milan 22.951, London 24.541 Newyork 5.471.

— Trst, 19. oktobra. Beograd 41.90, Praga 79, London 106.80, Newyork 23.85, Pariz 176.85, Berlin 0.76, Curih 439.

— Praga, 19. oktobra. Beograd 54.05, Berlin 0.93, Milan 127.50, London 136, Newyork 30.30, Pariz 226, Curih 560.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSILMSER.
Odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

